

WA. 803. KH. 90/4

PL ISSN 0028-4813

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik XC

Nr 4

WARSZAWA 1983

www.rcin.org.pl

1

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK XC
1983

4

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1983

KOMITET REDAKCYJNY

Ludwik Bazylow, Aleksander Gieysztor, Tadeusz Jędruszcak (redaktor), Irena Koberdowa, Witold Kula, Czesław Madajczyk, Marian Małowist, Jerzy Maternicki, Jerzy Michalski (zastępca redaktora), Edward Potkowski (sekretarz), Emanuel Rostworowski, Franciszek Ryszka, Henryk Samsonowicz, Monika Senkowska-Gluck, Andrzej Skrzypek (sekretarz), Witold Stankiewicz, Jacek Staszewski, Jerzy Topolski, Marian Wojciechowski

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, 31-02-61

Drukarnia Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Nakład 3254+126 egz. Ark. wyd. 31,25. Ark. druk. 20,75. Papier druk. sat. kl. V, 71 g. 70×100. Oddano do składania 2. VIII. 1983 r. Podpisano do druku 27. II. 1984 r. Druk ukończono w marcu 1984 r. Zam. nr 430/241. M-6. Cena 150,—

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa, Miodowa 10

Содержание

От редакции	707
Франтишек Шмахель — Антитезы чешской культуры позднего средневековья	709
Станислав Былина — Чистилище в конце средневековья	729
Павел Спунар — Взгляды Яна Гуса на семью и детей	745
Иван Хлявачек — Где издавались документы в чешском государстве времен Пржемысловичей?	757
Генрик Самсонович — Городская культура в Польше позднего средневековья	771
Эдвард Опалиньски — Отношение польской шляхты к личности короля как к институту в 1587 - 1648 гг.	791
Войцех Кригсейзен — Три пропагандистских периодика, издававшихся в годы предпоследнего междуцарствия	809
Юзеф Валька — Проблемы интерпретации культуры барокко в Чехии и Моравии	823
Ежи Топольски — Главные тенденции развития историографии XIX и XX вв.	839

ОБЗОРЫ — ПОЛЕМИКИ — ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Станислав Руссоцки — Облик западноевропейского феодализма	859
Тадеуш Лэпковски — О Франции и Европе времен Наполеона	871
Моника Сенковска-Глюк — Наполеон и Революция	879
Томаш Стшембош — Об эффективности партизанской борьбы Армии Крайовой	889

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

Адам Чарнота, Здислав Юзьвяк — Является ли это попыткой синтеза польской политической мысли XIX века? Замечания о труде Ретта Р. Людвиковского „Главные течения польской политической мысли 1815 - 1890” .	899
Хроника	999

TABLE DES MATIÈRES

Note de la Rédaction	707
František Šmahel — Les antithèses de la culture tchèque au cours du bas Moyen Age	769
Stanisław Bylina — Le purgatoire à la fin du Moyen Age	729
Favel Spunar — La famille et les enfants d'après les opinions de Jan Hus .	745
Ivan Hlaváček — Où étaient émis les documents de l'Etat tchèque à l'épo- que des Premyslides?	757
Henryk Samsonowicz — La culture urbaine dans la Pologne du bas Moyen Age	771
Edward Opaliński — L'attitude de la noblesse polonaise envers la person- ne du roi en tant qu'institution, au cours des années 1587-1648	791
Wojciech Kriegseisen — Trois écrits de propagande de l'époque de l'avant-dernier interrègne	809
Josef Válka — Problèmes d'interprétation de la culture baroque en Bohême et en Moravie	823
Jerzy Topolski — Principales tendances du développement de l'historio- graphie des XIX ^e et XX ^e s.	839

REVUES — POLEMQUES — PROPOSITIONS

Stanisław Russocki — Aspects du féodalisme ouest-européen	859
Tadeusz Lepkowski — La France de Napoléon et l'Europe napoléonienne	871
Monika Senkowska-Gluck — Napoléon et la Révolution	879
Tomasz Strzembosz — De l'efficacité de l'effort fourni dans la Résistan- ce par l'Armée de l'Intérieur	889

CRITIQUES ET COMPTES RENDUS

Adam Czarnota, Zdzisław Józwiak — Un essai de synthèse de la pensée politique polonaise du XIX ^e s.? Observations au sujet de l'ouvrage de Rett R. Ludwikowski „Principaux courants de la pensée politique polonaise 1815-1890”	899
Chronique	991
In memoriam	1011

SPIS TREŚCI

Od Redakcji	707
František Šmahel — Antytezy czeskiej kultury późnego średniowiecza	709
Stanisław Bylina — Czyściec u schyłku średniowiecza	729
Pavel Špunar — Rodzina i dzieci w poglądach Jana Husa	745
Ivan Hlaváček — Gdzie były wydawane dokumenty w państwie czeskim okresu Przemysłidów?	757
Henryk Samsonowicz — Kultura miejska w Polsce późnego średniowiecza	771
Edward Opaliński — Postawa szlachty polskiej wobec osoby królewskiej jako instytucji w latach 1587-1648	791
Wojciech Kriegseisen — Trzy pisma propagandowe z okresu przedostatniego bezkrólewia	809
Josef Válek — Problemy interpretacji kultury barokowej w Czechach i na Morawach	283
Jerzy Topolski — Główne tendencje rozwojowe historiografii XIX i XX wieku	839

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — PROPOZYCJE

Stanisław Russocki — Oblicza zachodnioeuropejskiego feudalizmu	859
Tadeusz Lepkowski, O napoleońskiej Francji i napoleońskiej Europie	871
Moniika Senkowska-Gluck — Napoleon a Rewolucja	879
Tomasz Strzembosz — O efektywności wysiłku partyzanckiego Armii Krajowej	889

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Adam Czarnota, Zdzisław Józwiak — Czy próba syntezy polskiej myśli politycznej XIX wieku? Uwagi o pracy Retta R. Ludwikowskiego <i>Główne nurty polskiej myśli politycznej 1815 - 1890</i>	899

*

J. Herrmann i inni, Wikinger und Slawen. Zur Frühgeschichte der Ostseevölker — Maja Jowita Gąssowska	916
Die Heiligen Drei Könige — Darstellung und Verehrung, wyd. Rainer Budde, red. Frank G. Zehnder — Jerzy Strzelczyk	919
H. Ludat, Slaven und Deutsche im Mittelalter — Jerzy Strzelczyk	921
H. Wennicke, Die Städtehanse 1280 - 1417. Genesis — Strukturen — Funktionen — Henryk Samsonowicz	924
Z. Kowalewski, Rzeczpospolita niedoceniona — Henryk Wisner	926
Der Deutschordensstaat Preussen in der polnischen Geschichtschreibung der Gegenwart, hrsg. von Arnold Udo und Marian Biskup — Marian Dygo	928

Frehled Dějin Československa, nacz. red. J. Purš, M. Kropilak — Stanisław Russocki	930
J. Matuszewski, Geneza polskiego chama — Janusz Tazbir	933
Birzu dvaro teismo knygos 1620 - 1745, wyd. Vitold Raudeliunas i R. Firko- vičius — Marcelij Kosman	935
H. Lesiński, Handel monski Kolobrzegu w XVII i XVIII w. — Edmund Cieślak	937
Correspondance de Frédéric-César de La Harpe sous la République Helvétique, wyd. Jean C. Biaudet i Marie-Claude Jequier, t. I Le révolution- naire — Monika Senkowska-Gluck	940
J. Godechot, Regards sur l'époque révolutionnaire — Monika Senkowska - Gluck	942
Dzieje cukrownictwa w Polsce, pod red. Czesława Łuczaka — Alina Gryciuk	943
J. Pachoński, Generał Jan Henryk Dąbrowski (1755 - 1818 — Władysław Za- jewski	946
Powstanie Listopadowe a problem świadomości historycznej. Praca zbiorowa pod red. Lecha Trzeciakowskiego — Józef Dutkiewicz, Władysław Zajewski	953
K. Grzybowski, Historia państwa i prawa Polski, t. 4: Od uwłaszczenia do odrodzenia państwa, Uzupełnili i przygotowali do druku: Juliusz Bar- dach, Stanisław Grodziski, Monika Senkowska-Gluck — Hubert Izdeb- ski	959
R. A. Estévez, Generał Karol Roloff-Miałowski — Teresa Gilas	965
J. Gruchała, Koło Polskie w austriackiej Radzie Państwa wobec kwestii cze- skiej i Śląska Cieszyńskiego (1879 - 1899) — Waldemar Łazuga	969
A. Pawłowski, Terroryzm w Europie XIX-XX wieku — Janusz Wojtasik	972
J. Tomicki, Polska Partia Socjalistyczna 1892 - 1948 — Marian M. Drozdowski	976
Z. Rutyna, Jugosławia na arenie międzynarodowej 1943 - 1948 — Ryszard Czarkowski	980
B. Kosmanowa, Biblioteki polski w Wielkim Księstwie Poznańskim — Jerzy Maternicki	985
Dzieje Poznania i Województwa Poznańskiego (w granicach z 1974 r.) Infor- mator o materiałach archiwalnych, t. II, Opracowanie zbiorowe pod red. Czesława Skopowskiego — Zdzisław Grot	987
Rocznik Łódzki — Elżbieta Kaczyńska	988
J. Zdrenka, Regesty dokumentów zachodniopomorskich w archiwum gdań- skim (1356 - 1430), cz. I - II — Jan M. Piskorski	990
H. Olszewski, Nauka historii w upadku. Studium o historiografii i ideologii historycznej w imperialistycznych Niemczech — Andrzej F. Grabski	981

KRONIKA

Z prac Polsko-Radzieckiej Komisji Historycznej PAN — Otilda Wyszomir- ska - Koźmińska	999
Dzieje Opatowa — Marek Ney-Krwawicz	1001
Z prac Komitetu Redakcyjnego „Kwartalnika Historycznego” — Natalia Karpowska	1002
Charakter narodowy Polaków a różnice międzyzaborowe — Zdzisław A. Der- wiński	1003
Walki powstańcze na Kielecczyźnie 1863 - 1943/44 — Tadeusz Kondracki	1004

Tysiąclecie powstania Słowian połabskich — Jerzy Strzelczyk	1006
Odezwa Zjazdowa PTH	1008
Komunikat PTH	1009
Apeł do kombatantów i ich rodzin	1010

IN MEMORIAM

Adam Kersten (26 IV 1930 - 11 I 1983) — Tadeusz Wasilewski	1011
Benedykt Zientara (15 VI 1928 — 11 V 1983) — Henryk Samsonowicz	1013

LISTY DO REDAKCJI

Do Redakcji „Kwartalnika Historycznego” — Janina Leskiewiczowa	1017

Cena zł 150,—

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNI REGULARNE OTRZYMYWANIE

KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO

Warunki prenumeraty
Cena prenumeraty krajowej

rocznie zł 600,—
półrocznie zł 300,—

Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch”, oraz urzędy pocztowe i doręczyciele w terminach:

- do 25 listopada na I półrocze roku następnego i na cały rok następny,
- do 10 czerwca na II półrocze roku bieżącego.

Jednostki gospodarki społecznej, instytucje, organizacje i wszelkiego rodzaju zakłady pracy zamawiają prenumeratę w miejscowych Oddziałach RSW „Prasa-Książka-Ruch”, w miejscowościach zaś, w których nie ma Oddziałów RSW — w urzędach pocztowych.

Czytelnicy indywidualni opłacają prenumeratę wyłącznie w urzędach pocztowych i u doręczycieli.

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28 00-958 Warszawa, konto NBP nr 1531-71 — w terminach podanych dla prenumeraty krajowej.

Prenumerata ze zleceniem wysyłki za granicę jest droższa od prenumeraty krajowej o 50% dla zleceniodawców indywidualnych i o 100% dla zleceniodawców instytucji i zakładów pracy.

Bieżące i archiwalne numery można nabyć lub zamówić we Wzorcowni Wydawnictw Naukowych PAN-Ossolineum-PWN, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter) 00-901 Warszawa oraz w księgarniach naukowych „Domu Książki”.

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the

Foreign Trade Enterprise
ARS POLONA

00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 1. Poland

Our bankers:
BANK HANDLOWY WARSZAWA S. A.

Kwart. Hist. R. XC, z. 3, 1983
Indeks 36310